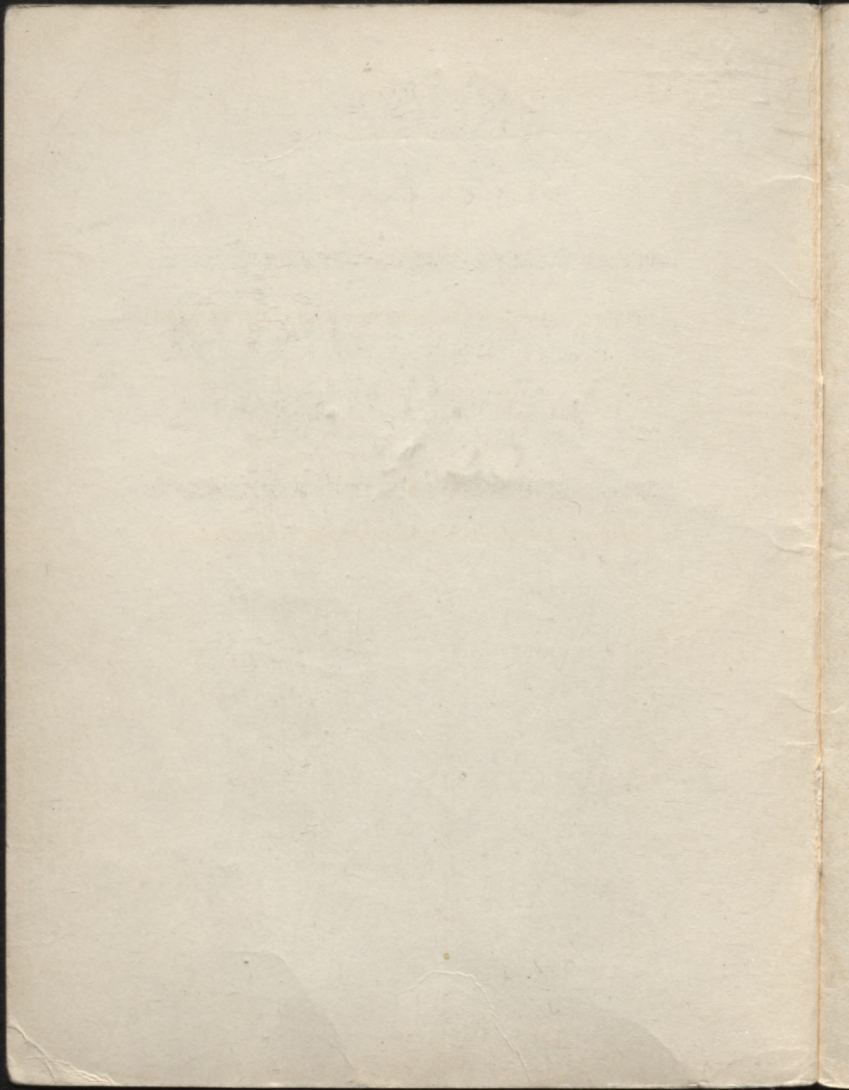

L 81-1
31

KLĀVS
ELSBERGS

PAGĀIDĪSIM
AUSAINO

81-1
31

810

KLĀVS
ELSBERGS

**PAGAIĀDĪSIM
AUSAINO**

Dzejoļi

RIGA «LIESMA» 1981

L 2
84. 3L7
EI 800

Vīņa Lēča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

81-51.462
0304055457

*Autora pirmā grāmata — manuskriptu publicēt
ieteikusi RS dzejas sekcija*

Recenzents KNUTS SKUJENIEKS

Māksliniece MARIJA DUBIŅINA

$\frac{70403-296}{M 801(11)-81}$ 81.4702340200

© «Liesma», 1981

Starp krājuma rindām mājō
ausainais. Virši ir zemteksta divsele
un var parādīties gan kā milš cil-
vēs, gan kā saules rotāta krūma
lapnās vai kas cits. Ausainais ir zaksis
tajā nozīmē, ka to grūti iemānīt
dzejoli iekšā. Trausls, paties, brīžam
traģisks dzejola zemteksts lirikā
izšķir visu. Neko citu jau dzejnieks
nemeclē

Krājums tapis piecus gadus. Ēl
pirmo divu gadu dzejolu, kur ausai-
nais bija gana sirsnīgs, bet vēl pār-
lieku jauns un glups. Bija arī rin-
das apgrauzis, tādas jau nevienam
nevar rādīt. „Ausainā” autors mācās
Svešvalodu fakultātes IV kursā, bet ar
šo poētisko dresūru nodarbojas re-
pārtraukti.

Klāvs Elsbergs

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

* * *

es klusi rādīšu — tu aizej tur pa ceļu
tu vientulīga ej starp diviem sniega klajiem
es rādīšu kā es no peļķes smeļu
un sniega ūdeni pie karstās pieres ceļu
kā mana seja raud par vārdiem vienīgajiem

cik daudz ir šoziem nāves pelēkajā gaisā
cik ātri pakāries ir maigais rietumvējš
un tavas drēbes tavas acis skaistās
kā pelni rūsgani pār mitro sniegu kaisās
un pār šo muļķīti kas kaukdams grāvī sēž

viņš piecelsies un noskrāpēs tos dubļus
(vairs viņu neredzēs pie kādas kājām klūpam)
ar ledu noskrāpēs tos ārstējošos dubļus
un resnai bufetniecei atdos piecus rubļus
un uzpīpēs un runāsies ar žūpām

es klusi rādīšu — tu ej uz vientulību
ar manu parakstu uz maigās baltās ādas
ar cigareti raksta nebūtību
ar sniega piku raksta milestību
ar lūpām raksta atvadas uz ādas

es hinc rēditū — in nōbī lūc pōtē
in vīcīnīā cī sīcī dīvīnī sūgīā hīcīcī
es rēditū hīc cō nō pōtē sūgīā
nō sūgīā hīcīcī pīcīcī sīcīcī
hīc mōnī sūgīā rēdīcī pōtē vīcīnīā

hīc hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī

hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
(hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī)
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī

hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī
hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī hīcīcī

VĒSTĀV

I

ES EJU APGRAUŽT ĀBELES
DZIĻS SNIEGS VEL STIEG MAN KĀJAS

LUCAVSALA

manai vecaimātei

Pavasaris

zeme šķauda puņķojas zeme
zeme zem brunčiem palien
paskaties knisli ko zeme dara
un būdā zem sola palien
nav vaļas mans knauķi
ja vajag — aiz būdas

mans zemes stūrīt's ir pamodies
mans zemes stūrītis sūdzas

pirmoreiz šogad ieskanas gaiss
aiz mums uz mājām mēs ejam
es turos pie raženās stērbeles
un skatos uz zemes kail — dejām

V a s a r a

nāk vējš sit logus ciet vaļā
plēš plēves ciet vaļā
apsēžas zemenes plēš
sēž puķu sīpolus stāda
kārkli pirksteļiem rāda
te

vēja āda zirņu ķeburos žāvējas
vējš ūdeni deldē pēdas dzēš
es visu redzēju vējš

čikst pumpis vējš vilē
savas kameras restes
es to ar lāpstu ar zobinu
kolonisti lejkannām stāvām
kā āvām — nosargāt dobes

R u d e n s

tīkli izmesti putniem
izmesti putniem un ķiršiem
vecis ar nēšiem nāk
pie trausliem šī meža viršiem

ar vienu sitienu biedēkli iedzen
par caurumu zemes būs mazāk
jau rudens jāj raudu zirgeli
kā veča bērniņas kazaks

tas dzīvnieks liek kājas
tik manīgi
un paliek veseli krūmi
un nopūšas vecis
cik svētīgi tas
ka reizēm bez bērniem
nav drūmi

Z i e m a

es eju apgrauzt ābeles
dziļš sniegs vēl stieg man kājas
un vecā goba ceļmalā
ar plinti mastā stājas

ar ausaino mēs tiekamies
un ķepas silti spiežam
un savā autiņbrālībā
aiz rožābeles danci griežam

un apse nolaiž gunspagali
spīd blašķe mēness gaismā
mēs metam mieru skatāmies
kā māsas dobes laistās

un paliek zemei mazbērni
no mūsu atnāciena
mēs nācām apgrauzt ābeles
nakts palagos mēs vieni

ZIMEJUMS

uzzīmēt sevi ar zilām līnijām
ejot pa taciņu baltu zem pīnijām
nav manis skolā esmu vēl mazs
pielipis Karabass Barabass
neizvēlas vārdus nemaz
kaujama vepra brēciens ass
no bārdainās rīkles izlaužas
viegli trīsuļo zilās līnijas
bijīgs mazulis stāv zem pīnijas

KRŪMĀ SED NELABAIS

klip klap
kādi vientuļi soli
kādi tukši šai parkā soli
klip klap

meitenes kāpēc
jūs nelasāt romānus
taisni jums jau
viņi ir domāti

klip klap
kādas akācijas
kādas vienkāršas sadzīves negācijas

atskan un atbalso
manus čukstus
kā ilgu pilnas sirsniņas pukstus
klip klap

dzīvīte dzīvīte
kam tu man devi
tādu divvientulību
ar sevi

smaržo un viņņojas kustināts gaiss
krūmā sēd nelabais

GĀJEJA

Skat, atgāzeniski viņa iet,
es bolos uz slaido stāvu.
Rauj mani jupis, kā es te stāvu,
ja tā tagad skaistules iet!

Varbūt nemaz arī skaistule nav,
ko tad var redzēt no sestā stāva?
Varbūt kāda Jāņa (vai Klāva)
pēctecis viņā spirinās jau?

Varbūt pasaukt, nokāpt? Nav reāli,
tā attālinās rēnā vakarā,
un kaut kāds mīļums manī šai sakarā
zvīļo kā spāniešu zelta reāli.

* * *

Ja es ļoti vēlu iznāku no mājas
Ja tajā mājā deg spuldze bez viltus
Ja nakti uz savas astes ceļ jāņtārps
Ja es ļoti vēlu iznāku no mājas

Pārāk vēlu lai paspētu nomest acis visur
Pārāk noguris lūgties lai paceļ
Pārāk muļķis lai zinātu vairākas izejas
Pārāk vēlu lai paspētu nomest acis visur

Neviens cilvēks nav ielās nevienas siltas galvas
Neviens nedomā nocelt mani atpakaļ
Neviens nezina tāds tagad palieku tāds būšu
Neviens cilvēks nav ielās nevienas siltas galvas

Tad eju zooveikalā klieudz kāmis
Tad mani noliks vietā tad vecis būšu
Tad pēkšņi labam sagribas būt tad citādam
Tad eju zooveikalā izmisīgi klieudz kāmis

* * *

Un par to, ka cauru nakti laukā blandos,
Māte nepateicas,
Es vēl nezinu, vai bēdas bij, vai lielas, kur tās
Beidzās.

Divi vienlīdz stipri klinšu blāķi sirdī
Stumdās,
Mana gaita klibojoša, galva sāp un acis neredz
Tajās stundās.

Protams, tikai domās eju tajās naksnīgajās
Ielās,
Sirds man piepildās — tad iet uz rīta pusi sapnī
Lielā.

* * *

jo manā pasaulē sniegi snieg
manā pasaulē būdiņa sniegos
manā pasaulē būdiņā krāsns
un tajā krāsni ir guns

ja kāds reiz ieklīdīs pasaulē manā
tad lai viņš tajā būdiņā iet
tad lai viņš uzsilda ūdeni krūzītē
iedzer tēju un uzpīpo

* * *

kam pieder šīs actiņas tālajā kaktiņā
kurp vedīs mans ceļš ja es došos
tām pretī
sava dzīve man plecos kā
divdurvju skapis
savā kaktiņā sēž klusi raud
kādas
acis

ĶEIPENE—LIGATNE, 42 KM

Eju es. Viens un dzīvs.
Eju savā nākotnē.
Ko tu dves, Melnais mežs?
Ko tu saki, azote?

Kur tas ir. Kur tas būs.
Soļi, kilometri.
Kur tas ir. Kur tas būs.
Kopā nebūt vieno mūs.

Nedzirdu. Neredzu. Nejūtu neko.
Kā lai zinu, kur tu dzīvo,
Vai tu vispār mani grībi?
Dzīve nemāca neko.

Nāku es. Nāku es.
Viens uz visas pasaules.
Nedzen vis. Nedzen prom.
Jo no Prom jau nāku es.

Cik var cilvēks. Ilgi iet.
Cik var muti. Turēt ciet.
Tas ir viss.
Tā man šķiet.

Tovasar bija nelokāms gaiss
Un neatliekamas priedes

Viss vienkārši briesmīgs viss vienkārši skaists
Divas tālumā ejošas sliedes

Dūjiņas divas pa priekšu maisījās
Baltas rozes mums ceļā kaisīja

Es biju tik priecīgs par to kā tu smaidīji
Tas bij vēl daudz vairāk nekā es gaidīju

Divas priedes pret negaisu iet
Divas priedes tik iet un dzied

Viss bijis svētīgs kas ir jau bijis
Bet labāks būs kas vēl palicis

Pa saulainu taku iet divas govīs
Tā pirmā bij bovis tā otrā būs Jovis

Es nebaidos ka tu nesapratīsi
Es zinu cik labi tu visu pratīsi

Tu modīsies agrāk ausīs rīts
Es dusēšu segā līdz ausīm tīts

Ārā vidžinās mazi putni
Tie būs mani pilnvarotie un sūtņi

Un ja vēl tālumā skanēs zvans
Tas tev būs veltīts un nebūs vairs mans

Mēs nebūsim nebūsim nebūsim veci
Ārpus laika tavi mīlie pleci

Mēs uzņemam platformāta grāvēju
Saucas «Tava dzīve un manējā»

* * *

Mīlulīt, ienāc manā cellē,
redzēsi, kāpēc es esmu tik dažāds —
ar mūžīgu nogurumu un bažām,
siltu segu un grāmatām dažām.

— Es nolaidos tevī kā alpinists ellē.

Skaistulīt, kāpēc tev pelēka seja
un sabeigtas rociņas klēpī?
Šī vēl nav īstākā bēdu leja,
te retumis uzrakstās kāda dzeja.

— Skrien sāpes kā zviedru ķēniņš uz slēpēm.

IENIRSTI, DZIRDĒSI SOĻUS

delfīns peldoša sala
tālas un siltas jūras
peldam un nirstam un spēlējamies
peldam un nirstam un mirstam

ai mūsu siltajās dzelmēs
mirguļo mājokļu dzeltenās ugunis
prožektorī pār līci
ekstāzē staro virs galvas

es tevī ienāku tuvu
delfīniņ peldošā sala
peldam un nirstam un spēlējamies
peldam un nirstam un mirstam

apstāšanās un viļņi
vēstules pludmales oļi
daļa no manis pie tevis aiziet
ienirsti dzirdēsi soļus

* * *

ko tad es varu prasīt
kur tad tev neļaut iet
tikai sapnīši lido
pulcējas vienuviet

mazi pavisam basi
no aukstuma sārti un stīvi
par mazliet mīļāku tevi
pavisam citādu dzīvi

VALSIS CEHA DISPEČERAM

*Dans l'herbe noire les Kobolds vont**

Apvilē nagus, lai neķeras viņas zeķēs,
Kad vakars nāk virsū un viņa tev iepretim sēd,
Mūziku klausās, un labi, ka viņai smeķē,
Kad aizver tā acis un laiski ābolu ēd.

Piecelies, izņem to augli viņai no rokām,
Lai tava pelēkā ķetna par glāstošu roku kļūst,
Lai biežākie dzelži starp taviem pirkstiem lokās,
Lai atliecas tērauda āķi, celtņu ķēdes lai trūkst.

Un konveijers klusi gar aizvērtām acīm slidēs,
Vien viņas glāsmainā āda pieklāvusies tev spītēs.

* Koboldi tuvojas melnajā zālē (*Verlēns*).

* * *

ar veldzējošu prieku
man gribas nākt pie tevis
ar valgu pieskārienu
kad tavā zemē nelīst

kad koku zari ir sausi
kā saulē guļoša virve
un atmosfēras sprakšķi
skaras pie tavas dzirdes

lai ieslēdz tu radio savu
un dzirdi ka lietus līst
un gan jau arī pie tevis
vējš mani aiznesīs

es lišu es bungošu lapās
un skriešu pa asajiem stumbriem
maza lāsīte valguma
izbāztiem muzeja sumbriem

nekad nebūs par nāvi
tie bauros un kārpīs zemi
tie auļos gar tavu logu
Emī

Atkal atrodu debesis saulainās
 Atkal tās pazaudēju
 Spalva uz mana papīra
 Cīnās ar stipru vēju
 Un salīkusi
 Iet klusi klusi
 Nogurusi un izmisusi

Teic lietus no debess es nelīstu muļķīgs tas

vārds

Es lejos
 Es atmetu galvu un dzirdu: es smejos
 Lietus un vējš un dubļi līdz ceļiem
 Valda uz mana galda

Un mani valda viens abstrakts dievs kas visu
 pasauli valda

Man ir vieni dubļi brienami kopā ar jums

Ievedīsim Pānu lai vairojas Latvijas mežos
 Krit priekšskars debesis tumst
 Pāns nedzīvos Latvijas mežos

DECEMBRA KONCERTS ASARU DZIEDZERIEM

Nebūs tiesa, tu ceļā vēl esi,
es stāvu rindā pie kases,
nozilējušu mēli
čalim uzpīpēt prasu.

Izmuldēts būs, žiglā «Concorde»
vizina tevi no Honkongas.
Visi vēl silītē dus, daži izpelnās sadegt sartos.
Rietumvācija ietric bumbu Maltas izlases vartos.

Pacilāti mēs bungas sitam,
pūšam autotaures un svilpes.
Koncerti notiks Rīgā un Liepājā,
Alsungā, Talsos un Zilupē.

Rītausmas bālais un mirušais vaigs.
No pēdējiem krogiem met laukā,
mazliet indes ir iepilināts
manā dzeramā traukā.

Mazliet indes ir rīta avīzēs,
ielās nemaz nav gaismas.
Noraudājušies koki stāv
un zvērīgā aukstumā laistās

kā spoguļi milzīgā zālē,
kur cilvēki sarkst un bālē.
Bet mierīgs es varu uz skoliņu braukt,
sakodis zobus, un klusi kaukt.

Drūmajā miglā un mijkrēsli
ausīs skan skumīgais *Let it be*,
es čukstu, diezgan es esmu smacis.
Atdod man Džona Lenona acis.

AINIŅA

uz ledus plikām ciskām
sēž divi Nogurumi
viens locīdamies gaudo
un otrais baro suni

un aukstās sala ķetnās
visapkārt brākš un trīs
ir visos kokos sarma
un saule debesīs

pieceļas un šurpu nāk
pirmais Nogurums
un otrais viņa pēdās
un aiz viņiem suns

NĀVE IR CEĻA PIE TEVIS

nāve ir ceļā pie tevis
nāve ir palaista vaļā
un atrodas ceļā pie tevis

kopš tavas dzimšanas
atspere taisnojas
nāve ir ceļā pie tevis

sapņos es stāvu
ar mirdzošu zobenu
nāvei ceļā pie tevis

ZALVE

Ne pūsmiņas. Un upē atspīd koks,
bet spāre novilks līniju, aiz kuras
tev klusums neizturams kļūs. Vien lūpas
kustēsies. Tu mēģināsi saprast,

kam labi nejūties šai rāmā novakarē;
pār savām acīm nevaldīsi, kodīs
siena guba, kad izkāps vaids
no upītes. Nekā tev rokā nebūs.

EPITĀFIJA

(mēs esam viena zāle — — —)

Uģa Pētersona piemiņai

1

Vienpadsmit skolotas saules aprit.
Vienpadsmit ziemas bez vasarām.
Paliek, līdz aizaug.
Noskan, līdz apklust.
Sākot — sākot ar asarām,
Beidzot ar sarkanu šlakatu matos.
Varbūt uz piedurknes?

Tagad nu es.

2

Svaiga, sarkana lente matos ...
Asins, ko visu tu neatnes,
Asins, ko visu tu nedod,
Asins, bet tevis nav ...

3

Parku celiņi aprīj mani,
Vējš, uguni vilkdams, zēģelē.
Sāpes. Spēlēt man gribas.
Spēlēt uz liesmu ērģelēm.

Nezinu jūsu radu rakstus,
 Kuri nu veidojas, kuri nu būs.
 Nevaru nojaust, kurš pēdējais.
 Zinu, kurš pirmais par zemi kļūst.

Uzliksim palsu nakts pieminēkli.
 Noliksim ziedus. Atkāpsimies.

Uģis atkal mums visiem cauri
 Uz blēņu, uz blēņu rokām ies.

— Atstāj pēdas, jo pusaugu saule
 Paliek. Tā nogrims vien aizparīt.
 Atstāj pļavā. Atkal pa stiebriem
 Vērmeļu rūgtas lāses rit.

— Es vienmēr pilēšu vērmelēm,
 Nav tāda, kas mūžam to ļautu.
 Es vienmēr lāsošu vērmelēm,
 Lai visus kopā reiz pļautu.

Jo mēs esam viena zāle
 Mūžam kapos un ceļmalās — — —

* * *

Ojāram Vācietim

un pēkšņi man liekas
neko nedrīkst dedzināt
dzirdējis esmu pagales vaidam

man reizē sirds un Visums sāp
bet cilvēku nedrīkst tā sāpināt

gaismas gadus ar
gaismas ātrumu
mana roka pie mīļotās iet
un kad viņa pie mīļotās nonāk
man jau acis
ar zemēm ciet

man reizē sirds un Visums sāp
bet cilvēku nedrīkst tā sāpināt

es spēlēju klavieres
spēlēju klavieres
gaismas meldīja cilvēcē iet
un kad viņa pie cilvēces nonāk
man jau acis
ar zemēm ciet

es stāvu viļņainā pļavā
atvases dzenu un lapas
vēji pieglauž un kārtu pļavu
ir liesmiņa stiebriņš katrs
un es vairs nevaru dedzināt
bet man var sāpēt
un man sāp.
Visums, sirds un tāpat.

ar baltu balodi uz pirksta
tu dziļi pļavā atrodies
un palaid neklausīgo putnu
no raspodiņa padzerties

un vilinājums līdzī doties
liek bēdās grimt un šaubīties
jo tālu meitene ko mīli
un vecāki vēl tālāk dievs

kā nicinādams tavu stomīšanos
pār pļavu nokrīt sastingums
un miers
nāk līču ločiem atpakaļ tavs putniņš
tam guzā alus knābī siers

* * *

Esi klusa pret mani,
Vārīsim pelnu putru.

Tas būs klusums
Ar oglītēm apakšā.

Ja būs vējš,
Oglītes iekvēlosies

Un pajuks uz visām pusēm.

Un mēs varēsim
Nomirt reizē.

Kā esam solījušies.

ATSTĀTAIS TILTS

tikai dūmi dūmi
tikai grants un smilts
klepojoši krūmi
un viens atstāts tilts

likumu met ceļi
tiltā nesatiekas
reizēm pārbrauc veļi
un tas arī liekas

* * *

Gribēt un varēt
Tikai iedomāties karu.

— — — — —

iesvaidi sevi
ar slapjo zāli upmalā līdz ceļiem
par mācekli
šim apdullinošajam vakaram

lai ik vizošas straumītes ceļš
upes lielajā straumē
tev redzams un saprotams top
kad krēsla paliek
tumsāka un sārtojas
un visas debesis un tikai
ir tavs noziegums
un sarecējušu asiņu krāsā

neļauj drebēt savai rokai
nenotrauc rasu neatstāj pēdas
kas tik viegli iesūcas
dresētās kaskotās galvās

iesvaidi sevi
par upes mācekli
par tās niedres mācekli

kas vistālāk upē aug
un uz kuras
paliks pēdas

asins pēdiņa no tava ievainojuma

pirms automāts sāks kapāt
pretējo krastu
tev tur jātiek peldus vai lišus
iesvaidi sevi par ūdens mācekli
apmāni asinssuņus

* * *

Gilvikam

Lai nekavētu procesiju drūmo —
Aiz vira vīrs pa augstu tiltu iet,
Tik viņu elpa — manas zemes gaiss.
Un smagās dūres — debesis un elle.
Lai nekavētu procesiju drūmo,
Es uzlidoju kokā: divās stundās
No maniem vīteriem un treļļiem gaiss:
Par asu spelti kļuva,
nāvēja tos vīrus...
Un attaisnojās procesijas drūmums.

VASARAS RĪTA GAISMAS
BALĀDE

ielas ir zaļas un tukšas
jo šīs ir vasaras rīts
kājas kā divi durkļi
urbjas zemē un trīs

soli pa solim
šī asā deļa
bet asinis nenotek
asaras netek
vien ūdens renstelē
tek,

šonakt ir lijis šonakt ir lijis
asfalts ir tīrs
garas un melnas domas domā
ejošais vīrs

soli pa solim
šī asā deļa
bet asinis nenotek
asaras netek
vien ūdens renstelē
tek

tam vīram vēl silti pelni
glabājas azotē
nekas vairs nelīp pie viņa
zābaku pazolēm

soli pa solim
šī asā deļa
bet asinis nenotek
asaras netek
vien ūdens renstelē
tek

katru vasaras rītu
šīs vīrs pa ieliņām klīst
piedodiet viņam visi
kas mājotat debesīs

soli pa solim
šī asā deļa
bet asinis nenotek
asaras netek
vien ūdens renstelē
tek

MAZA POEMA 7 DAĻAS

*Astronomija
Ir man naidīga:
Es nevēlos debesīs
Ieraudzīt Marsu.*

I. Dziesmiņa aizlidojusi

Ilgi skatos uz pēdām,
cenšos bēdāties klusi.
Vai mana dziesmiņa
pate ir aizgājusi?
Vai tu viņu man
esi paslēpusi?

Putna pēdiņas sniegā,
vienkāršais ornaments.
Viņš šeit ir savicinājis spārnus
un aizlaidies
kliegdams.

Tagad es
tajā vietā stāvu.

II. Džimam

Es sētā dzenāju bumbu, o, Džim!
Es blēņoties pagrabā lienu, o, Džim!
Resnulis, ķildojos sētā ar kaimiņiem
agresīviem un tieviem.
Tad jumta korē es sēžu
un šiferi plēšu, o, Džim, o, skaistais Džim!

Es uzvelku pirmo smēķi, o, Džim!
Un tā ir Kamieļa tabaka, o, Džim!
Tad kopā ar veco Selindžeru
mēs Gulbja zvaigznājā strīdamies abi, o, Džim!
Ceru, mēs viens pret otru
būsim labi, o, Džim, o, skaistais Džim!

III. Pēdējais dotajā Zemes rajonā

Jūras krastā es skatos debesīs
Un ceru, ka tās man nonesīs
Zvaigžņu meiteni, kas mani mīlēs.

Un cerība nepiepildāmā,
Manu augumu vildama,
Zņaudz kaklu aukstajās spīlēs.

IV. Ko daru es

Es atgriežos, es atgriežos,
Savā dzīvītē ieskatos
Un cenšos to neuzkrītoši darīt.
Lai to nepamanu
Es pats, es —
Kāds būšu parīt.

V. «Es karā aiziedams»

Man negribas šodienas karā aiziet,
Māsu lielā pilsētā šūpulī atstāt.
Vēl mazāk man gribas no kariņa pārnākt,
Es jaušu, ko māsa būs pierakstījusi.

VI. Pēdējā atvadišanās no dziesmiņas

Un dziesmiņa jau
Ir aizlidojusi...
Kur viņa slēpsies,
Kad ieroči runās?

It kā atlicis vienkārši rakstīt un katru
vārdiņu svērt ar visas pasaules zeltu,
un laikam arī tas būs par velti.

Kur tu slēpsies,
Kur tu bēgsi,
Lakstīgala, vālodzīt?
Vai es spēšu
Izrauties
Tevi apraudzīt?
Klusi pasēdēt uz celma,
Kad visapkārt zāle degs...

Cik puišu,
Cik helikopteru
Pa to laiku
Mūs segs?

Un, kad es celšos un iešu,
Tu neķeris man ap kaklu.
Es zinu, tu viegla,
Mana dziesmiņa, esi,
Bet manā uzkabē
Brīvu vietu vairs nav.

VII. Jūs nedusmojiet, vecie karavīri

Jūs nedusmojiet, vecie karavīri,
Par manu ķīvītes kļedzienu miglā.

Esmu tik nesamaitāts un naivs
Un pulveri ostīt dabūjis neesmu,
Šo zāli jūs slēpjat no mums,
paldies,
vienīgi:

mēs esam tie,
kam būs jāiet;
viņas ir tās,
kam būs jāgaida;

mūsu bērniem varbūt
nekad un nekur nebūs jāiet.

ES GRIBU ŪDENS BŪT

Vai upe kādreiz tautas bēdas nav?
Kad redzam mākoņus,
Kas visur ir, kas zina?
Tā tautām skumju ūdensaudus aust
Par saviem dēliem dziļi ūdeņos,
Jo tie, kas pāri gājuši,
Jo tie, kas nepazīna, — tie nebij mākoņi,
Tie uguns, pulvers bija,
Tie ūdens pretstats mūžīgais —
Kaut sveši —,
Tiem pašiem savas upes bij
Un savu tautu bēdas,
Un mākoņi tur pašu debesīs,
Kas visas tautas pazīst
Un rūgti nolist pāri uzvandītai zemei.
Es gribu ūdens būt, tas mūžīgais un gudrais,
Kas savus, svešus nepazīst
Un savus lietus audus auž,
Un neiet ugunī — — —

CONCERN II

CONCERN II

CONCERN II

CONCERN II

CONCERN II

CONCERN II

CONCERTO GROSSO

Con passione

CONCERTINO

es gribu par nāvi
plecīgu sievu
kas labi pļautu
un bijātos dieva

RIPIENO

mēs esam zārdi
un destilēts ūdens
mēs esam vārdi
un pērnais rudens

ko mēs varam tev līdzēt?

CONCERTINO

lai es krītu kā pīpene
pašā tveicīgā tvīkumā
lai man nepiemetas nekas
no sirmuma un no likuma

RIPIENO

mēs esam zārdi
un destilēts ūdens
mēs esam vārdi
un pērnais rudens
ko mēs varam tev līdzēt?

CONCERTINO

es mūžīgs būdams
jums nevaru iztapt
mana nāve plauj zāli
ar savu izkapti

RIPIENO

mēs esam zārdi
un destilēts ūdens
mēs esam vārdi
un pērnais rudens
iztop vai neiztop būsī tāds pats

CONCERTINO

es gribēju vismaz priecīgs būt
ja nevaru visu zināt
es gribēju goda svārkus šūt
jūs mani apbēdināt

RIPIENO

par vēlu zaļknābi knēveli
tu atceries mūs
poēt ai poēt
nabadzīgi tev jādzīvo būs

CONCERTINO

labi labi gan negaiss būs
vētra jūs dzīs un spārdīs
zibens nemirst nesarūs
pērkona dārdi

RIPIENO

jau tavi vārdi ir zārdi
būs labi būs labi ko ārdies
neviens tevi netur kāp tad kāp
bet kas tev stiprāk par nāvi sāp
pateic un tevi uzmanīt beigšu

CONCERTINO

tā jau nu teikšu

ATMODA

ar spoguļkarpu ķeselē
viens reibis vīrs guļ renstelē

un atdzīvojas spogulis
no slapjuma kur nogūlies

un atspulgojot debesis
peld karpa prom no zemes šīs

vīrs jautā ģīmi pacēlis
kas noticis kas noticis

VAKARS VIENĀ KRODZIŅĀ

tur lāso pa logu un lejup slīd
un iepinas krunkainā sejā

tur veča dzer absintu īdēdama
un galdiņš zem elkoņiem smejas

tad rīdīti suņi ielaužas krogā
un melnas zeķes ietriecas logā

dodiet man gadsimtos ārdētu steku
kaktā Ziemeļnieks kaujas ar Tulūzu-Lotreku

LIDOJUMS KOPĀ AR KOKU

Es uzkāpu kokā, es lūkojos tālē,
Es redzēju tālē, kā diena bālē,
Un sapinās skatiens biežajā zālē.

Un gribēju ātrāk tikt zemē no koka,
Pie apaļā stumbra pielipa roka —
Es norāvu ādu, tik lipīgas bija

Asaras biežās, no koka kas lija.
Koks ierēcās mokās, koks iestēnējās
(jau maijvabole mūs abus smēja

un trīcēja debesis varenos smieklos),
un likās, ka koks mani nokratīt tiecas.
Bet saaugām kopā, mēs salipām cieši

Kā kovbojs ar zirgu: man izauga pieši
Pie basajām pēdām un atvēzās spārni
varenām vēdām,
Un debesis augstu mēs uzlidojām —

No saviem mīļajiem projām.
— Paldies tev, dēls, par vēl vienām bēdām. —
Redzēju māti skvēriņā sēdam.

— Ai, pieņem mani, debesu vikār,
Ai, nebūs tik prasti, kā bija ar Ikaru! —
Bet spārnus stindzina bēdu cements,

Jo katram ir tā, kā viņam tas nolemts!
Koks, paliec par māju, es būšu par skudru,
Man sīkus zarus un skujuas būs vandīt.

Vēl laiciņu koki pa debesīm joņos,
Pa debesīm — dzelzsbetona toņos.

DZEJOLIS PAR KUKURŪZU

tavas acis tik zaļas
kā kukurūza
tavas plaukstas tik mazas
kā kukurūza
tik stingrās formās
kā Kārlim Krūzam
ap tavu māju
aug kukurūza
tu ej uz aku
ar zaļo krūzi
uz krūzes stāv rakstīts
«Kukurūza»

tu esi sārtvaidze brigadiere
es kolhoza traktorists stalts
vakara vēsma glāsta mums pieres
mēs ejam kurp sirdis sauc

PTERODAKTILS

Kvēlošas lodes kā nešpetni odi
laidelējās virs ūdens.
Bārdains un tievs staigāja dievs,
atkaudamies no kvēlošām lodēm.

Sauļu stari kā saknes, kā zari
saplēsa kosmu gabalu gabalos,
sistēmām druskas tika, ko uzkost.
Dievs vēlēja drusku uzposties,

jo dzimis bij mūsu tēvs okeāns
(oda pēc skābiem kāpostiem skāņi).
Zvaigznes aizspieda nāsis,
aizcirta sfēru slēgus.

Pierijies nēgu —
zobains un tievs, pelēks vai zils —,
no dzelmes uznira pterodaktils...

Šī liecība tālā no aizseniem laikiem
mūsu cildenos sentēvus vīla.
Tie rakstīja himnas daktilā,
Un tāles bij debeszilas...

Mēs stāvējām kūmās pterodaktilam
Un kūlām 30-metrīgas astes.

EKSOTISKA SALA

Aizpeldēsim uz salu
un izdzersim tur savu alu!

Es redzu, kā mirguļo pasaules mala,
fatamorgāna, smilšu sala.

Ir ūdens spogulis bezgalīgs,
caurspīdīgs, gluds un nevainīgs.

Zilganās zivis pa leju šaudās,
tās visur staigā, bet neapmaldās.

Uz salas es gribu ieraudzīt krabi,
kas lodā pie zemes tāpat kā mēs abi.

Grabi,
krabi:

abi
labi!

Abi
labi!

Grabi,
krabi.

Vēl tālāk gados —

ej, vecīt, ej
pa ceļu starp krūtīm,
uz netīrām rūtīm
pa lāsītei dej,
ej, vecīt, ej!

Gados vēl tālāk —

ej, vecīt, ej
pa ceļu starp krūtīm,
piepeši pagriez pa kreisi
kambaros pukstošajos,
izjūti sāļumu pēdējo reizi
viņas mīļumos gurstošajos!
Uz netīrām rūtīm
pa lāsītei dej,
ej, vecīt, droši, ej, vecīt, ej.

Gados vēl tālāk
Un tā, un tā tālāk —

ej un saproti izmisumu,
kuru par mīlēšanu var saukt,
lai tad vari, vecumam pienākot,
sēdēt ārā un ilgilgi kaut.
Uz netīrām rūtīm
pa lāsītei dej,
pa ceļu starp krūtīm
savai sievietei.

DZEJOLIS PAR ĶIMENĒM

Varbūt plūdīs alus upe,
varbūt smaržos pēc ķimenēm,
varbūt es beidzot pabeidzis būšu
stāstu par divām ģimenēm.

Dzīvoja divas ģimenes,
kas ēda vienīgi ķimenes.
Lika pie sienas abas ģimenes,
tajā vietā vēl smaržo ķimenes.

Atnāc, es stāstiņu rādišu kādam,
Kas ar tām lietiņām ķimerē.
Varbūt plūdīs alus upe,
varbūt smaržos pēc ķimenēm.

TU VĒL SKATIES

Viss, it viss
putekļu pulverī pārbirzis.

Zināmas atmiņas klūpot
iet uz soda vietu
kādā mežā, ko rīts
ir skāris.

Un lietus vēl pil
no skujām,
un liekas, ka migla
vaimanā
profesionāli un sirdi plosošī.

Viss, it viss —
kas tad paliks —
pielādē mani,
tu vēl skaties.

* * *

ej pār laukumu piedrazotu
izvairīdamies kā nu proti
no atlūzām raibām un asām

aiz muguras pāļu dzinējs lēkā
kā likums kas stājies spēkā

kā savā mājā tu staigā
pa izgāztuvi
ar acīm kāri meklēdams
savu palaistuvi

aiz muguras pāju dzinējs lēkā
kā likums kas stājies spēkā

* * *

padebešos iet
nekad nenolīt
tevi neiztraucēt,
zemenīt

bet kokam piedurties
(dvēse kokā mīt)
asaras kā sveķi
un tu, zemenīt

matiem uzliesmojot
meteorīts krīt
šūpojas virs tevis,
zemenīt

būt vēl dzīvam sveci likt
acis aizdarīt
te ir nāve tur ir nāve,
zemenīt

AIZMIGUSI ATMIŅA

1

Neaizmirstules puķē
Un sliekā, kas atceras lietu...
Vai sliekai prāts?
To pajautā man.

Lai kādas asinis puķei
Un sliekai ar nepārlietu,
Tām dzīvām būs
Savs prāts, savs godaprāts,
Atmiņa mana.

Neaizmirstules puķē
Un sliekā, kas atceras lietu,
Guļ atmiņa mana.

Dzīvas radības
Ar manu atmiņu.

Atminot dzīvas.

2

Aiz muguras tā elpo klusi...
Vai nebaidies? Tava atmiņa
Aizmigusi.
Nevienu soli.
Ne tuvāk.
Ne prom.

Un tu atskaties uz atmiņu savu —
Tāpat, lai ieraudzītu bērnu:

Starp divi elpām maldās bērns
Un līki satverošām saknēm,
Kas aug no baltas mūžības
Tāpat, uz savu galu.

(Nevienu soli.
Ne tuvāk.
Ne prom.)

Un tu saproti sevi kā bērnu:
Tai brīdī esi spēcīgs. Cits ir māņi.

3

Atmiņa — tāpat mūžs.
Tāpat viena.

Palīdzi, atmiņa:
Lai bezgalība rauj to manu ilgo ceļu
Uz iznīcību!

Viss jau ir bijis, atmiņa, —
Ko lai es daru, tu pasaki!

Vai lai mājā no upes un koka,
(Kur manas dvēseles ļaudis
Mīt savās neatrodamajās istabās,
Bezgala asinsvadu korīdorus)
Vai lai pasaulē mazā,
Bez kuras miris tieku,
Ienesu vienu ceriņu baltu?

Vai gaišiem cerīniem
Pušķotu katafalku?

Atmiņ, kad mēs būsim veci,
Tad pasaki —

Kuros bēniņos
Es atstāju savu
Gaišiem cerīniem
Pušķoto?

Dzīvu radību atmiņa dzīva,
Mīrušam atmiņa neguļ,
Mīrušam mīrusi,
Dzīvam guļ kopā ar dzīvu —

Es eju un apguļos
Atmiņai blakus,
Tāltālu lietū un puķē.
Gulī, mīlā.

DEDALS UN IKARS

(Un ņemas gadus un gadus, vēl ilgāk,
Līdz pataisa spārnus. Bet puika
Blandās pa Krētu un mīlē meitas.)

Tie paceļas gaisā un lido blakus
Guļ apakšā salas kā balti kauli

Ak tavu lidošanu traku
Bet vecais māca neaizmirst sauli

Šķeļ spārni gaisu kas apkārt žūžo
Un dievi skatās pa milzīgiem logiem
Tēvs izstāsta dēlam savu mūžu
Dēls izklaidē tēvu ar puiciskiem jokiem

Tēvs stāsta kā sveces gaismā lasījis Robinsonu
Dēls nupat ir atdzejojis Apolinēra Zonu
Tēvs piemin Ikara māti ar vismiļākjiem vārdiem
Dēls pavedis bagātņieci
un padzīts aiz pilsētas vārtiem

Es tevi milu tēvs kam biji tik bargs tur lejā
Tēvsicina platos spārnus un dārdoši smejas
Jo puika ir stingri jātur
kamēr tam izdīgst ūsas
Līdz puikam uzrodas spēki
un maigums pa dziislām kūšā

Dēls uzšaujas stāvus gaisā un dzied
un met nāves cilpas
Aizmirsis visas pārestības vēzē spārnus
un svilpo

Līdz kūstošais vasks viņam uz muguras pil
Ai milzīgais jūras plašum tu esi drausmīgi zils

Bet mēģināšu vēl nolaisties
Vēl spārni mazlietiņ turas
Viņš zobus sakož un cīnās
Virš jūras

Nāves nojausma apmiglo acis skaistās un platās
Tēvs lido tālāk lido
un neatskatās

* * *

Neklepo, tu aizbiedēsi veļus,
Kas sagājuši virtuvē un vāra kartupeļus.

Aiz sienas nerimstot skan klusas, klusas balsis.
Un trauki grab, un, liekas, atskan valsis.

Kāds spēlē mutes ermoņikas neredzamas
Un sagādā mums sāpes nebeidzamas.

Mēs esam pārstājuši visu pārdzīvot,
Bet viņi izliekas, ka nesaprot.

Un visi miega zāles dzer, lai nedzirdētu veļus.
Un mana sieva mizo viņiem kartupeļus.

Mēs gaidās dzīvojam, un, raugi, atkal naktī
Tie sanāk virtuvē un valsē savā taktī,

Tie raksta spoguļos, un viņu dzejas
No ritiem maigi glāsta mūsu sejas.

Tais rītos gaudenos, kad visi nikni ceļas,
Pēc zemes smaržo virtuve, pēc sairušas veļas.

Un krēsli virtuvē mums pajautā, kā klājas.
Viens šķīvis pats no sevis ņem un nomazgājas.

Kur, cilvēk, dēsies, tie ir mūsu veļi
Un mūsu virtuve, un mūsu kartupeļi.

Klusu skalojas viļņi ap stāvošā kuģa sāniem
 kā divdesmit meiteņu rokas, kas atraujas
 neviļus glāstā
 no pieres, kas pilna ar nodomiem rāmiem,
 un mutes, pilnas ar mīļvārdiem zaļiem
 kā jūra, un tikpat klusu kā jūra
 tos klāsta.

Nāk prātā domas par kuģiem, tie
 nogrimst bez viena vaida,
 un jūras meiteņu rokas virpulī savijas pāri,
 bet tomēr man jābrauc ar kuģīti savu,
 tik žiglu kā vasaras spāre,
 kur savādi kalni stāv nomodā savā,
 kur cilvēki atstāj smaidus

Un uzmanīgi dodas pa stāvajām nogāzēm
 lejup.
 Divdesmit meiteņu rokas dej
 vējiņa uzpūstos viļņos,
 svaiga brīze liek mīļumam rādīties
 drūmos marmora ciļņos,
 bet miruši nabagi visi, kas zināja dzīvības deju

uz nāves sliekšņa.
 Ar pilnām burām es tagad uz turieni eju.

KRASTA RUNA

Krasta vilņi un vējš, un
latvīska jūra sirdī
Spīvi mēdās un šņākuļo,
sāpīgi skar manu dzirdi.

Ilgi stāvēt un salt, un
degunam tecēt sev lieku,
Dvēseli izsaldēju un galvu
ar tīri latvīsku prieku.

Jūra veļas un sabrūk, un
veļas atkal un jūk.
(Citi veļas un sabrūk, un
veļas atkal un jūk.)

Mūžu mūžos, laiku laikos,
tagad vai nekad.
Turies, mute, paciet, sēža,
aizveries, dvēseles bad!

Kaut kas virmojošs, kaut kas
saviļņots, kaut kas karsts —
Un vēl turas, esmu dzīvs,
man ir svars.

Un nekā no tevis vairs nevar
redzēt, ne laivu, ne buru.
Un es kā Dēmostens
bļauju uz jūru.

* * *

Tu attālinājies dziedādams
Pamazām dūmakā slīga nams
Virs tumstošiem kārkliem viņņoja balss
Un tavās pēdās kātoja sals
Dancoja maizes kukuliši
Uz siltu mājokļu sliekšņiem
Tev matos bij iekēries vainadziņš
No dadziem un biškresliņiem
Bet ārpus Eveles viss bija tumšs
Un vilku acis tur spīdēja
Krauklis uz tava pleca
Pieglaudies ausij sēdēja
Plūda un plūda vēl viņņojot balss
Pa pēdām palēkdamijs loba sals

SATURS

«es klusi rādīšu — tu aizej tur pa ceļu...» (5).

I

Lucavsala (8). Zīmējums (11). Krūmā sēd nelabais (11). Gājēja (12). «Ja es ļoti vēlu iznāku no mājas...» (13). «Un par to, ka cauru nakti...» (13). «jo manā pasaulē sniegi snieg...» (14). «kam pieder šis actiņas tālajā kaktiņā...» (14). Ķeipene—Līgatne, 42 km (15). «Tovasar bija nelokāms gaiss...» (16). «Milulīt, ienāc manā cellē...» (17). Ienirsti, dzirdēsi soļus (18). «ko tad es varu prasīt...» (19). Valsis ceha dispečeram (19). «ar veldzējošu prieku...» (20). Rudens, rudens (21). Decembra koncerts asaru dziedzeriem (22). Ainiņa (23). Nāve ir ceļā pie tevis (24). Zalvē (24). Epitāfija (25). «un pēkšņi man liekas...» (27).

SLEPENĀ NODAĻA

«ar baltu balodi uz pirksta...» (30).
«Esi klusa pret mani...» (31). Atstātais
tilts (31). «Gribēt un varēt...» (32).
«Lai nekavētu procesiju drūmo...» (33).
Vasaras rīta gaismas balāde (34). Maza
poēma 7 daļās (36). Es gribu ūdens
būt (40).

II

Concerto grosso (42). Atmoda (45).
Vakars vienā krodziņā (45). Lidojums
kopā ar koku (46). Dzejolis par kuku-
rūzu (47). Pterodaktils (48). Eksotiska
sala (49). «Vēl tālāk gados...» (50).
Dzejolis par ķimenēm (51). Tu vēl ska-
ties (52). «ej pār laukumu piedrazotu...»
(52). «padebešos iet...» (53). Aizmigusi
atmiņa (54). Dedals un Ikars (56). «Ne-
klepo, tu aizbiedēsi veļus...» (58).
«Klusu skalojas vilņi...» (59). Krasta
runa (60). «Tu attālinājies dziedā-
dams...» (61).

Клав Элсберг
ПОДОЖДЕМ УШАСТОГО

Стихи
Рига «Лиезма» 1981
На латышском языке
Художник М. Дубинина

ИБ № 3680

Klāvs Elsbergs
PAGAIDĪSIM AUSAINO

Redaktore Z. Lice. Mākslinieciskais redaktors
A. Jēgers. Tehniskā redaktore M. Mūrmane.
Korektore I. Kalniņa.

Nodota salikšanai 30.07.81. Parakstīta iespiešanai 29.10. 81. JT 10227. Formāts 60×90/32. Tipogrāfijas papīrs № 1. Literatūras garnitūra. Augstspiedums. 2 uzsk. iespiedl.; 1,72 izdevn. l.; 3,13 uzsk. kr. nov. Metiens 5000 eks. Pasūt. № 2861. Cena 20 kap. Izdevniecība «Liesma», 226047 Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn. № 296/31087/Do-1354. Iespiesta Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas ražošanas apvienības «Poligrāfists» Jelgavas tipogrāfijā, 229600 Jelgavā, Raiņa ielā 27.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0307055751

20 kap.